

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	27 augustus 2024	28 augustus 2024

Onderwerp

Evaluatie Centrumregeling en Beleidskader Nederlandse Limes Samenwerking 2024-2027

Advies

1. Vast te stellen de ongewijzigde Centrumregeling Nederlandse Limes Samenwerking (NLS) op grond van de op artikel 20 lid 4 van genoemde regeling uitgevoerde evaluatie;
2. Vast te stellen het GS-besluit tot verschuiving van middelen binnen het budget erfgoedlijnen in de vorm van een verhoging van de jaarlijkse provinciale bijdrage aan de Nederlandse Limes Samenwerking van de huidige bijdrage à € 180.000,- naar € 275.000,- met ingang van 2025 (een verhoging van € 95.000,- per jaar in 2025, 2026 en 2027);
3. Vast te stellen de GS brief aan Provinciale Staten;
4. Vast te stellen de GS brief aan de Nederlandse Limes Samenwerking;
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de 'Evaluatie Centrumregeling en Beleidskader 2024-2027 NLS'.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. GS brief aan PS;
2. GS brief aan de NLS;
3. Beleidskader 'Trots op Werelderfgoed Limes' 2024 - 2027 van de NLS;
4. Evaluatie Centrumregeling NLS;
5. Centrumregeling NLS.

1 Toelichting voor het College

De provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland zijn gezamenlijk locatiebeheerder (siteholder) van het UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes. De wijze van samenwerking is vastgelegd in de Centrumregeling Limessamenwerking UNESCO Werelderfgoed. Deze centrumregeling is zowel inhoudelijk als in het kader van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen geëvalueerd. Er is volgens de Stuurgroep van de Nederlandse Limes Samenwerking (NLS) geen aanleiding de Centrumregeling aan te passen. Aan Gedeputeerde Staten wordt daarom voorgesteld om de Centrumregeling NLS ongewijzigd vast te stellen op grond van de uitgevoerde evaluatie. De Stuurgroep heeft ook het beleidskader en de meerjarenbegroting 2024-2027 vastgesteld, onder de titel 'Trots op Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes'. Dit beleidskader is een concretisering van het Managementplan Grenzen van het Romeinse Rijk – Neder-Germaanse Limes 2021-2027 (onderdeel van het nominatiedossier voor de UNESCO Werelderfgoed-status).

Financieel en fiscaal kader

Op de Begroting is een provinciale bijdrage van € 180.000,- per jaar opgenomen. Ook de provincies Gelderland en Utrecht dragen jaarlijks € 180.000,- bij. Hiervoor wordt door het sitebureau van de NLS gewerkt aan de uitvoering van het managementplan dat ten grondslag ligt aan de plaatsing van de Neder-Germaanse Limes op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Belangrijke taken van de NLS zijn de ondersteuning van de Nederlandse gemeenten bij het opstellen en uitvoeren van de Individuele Management Plannen (IMP's) en de gezamenlijke communicatie.

De werkzaamheden van de NLS zijn veranderd. Waar de focus tot 2023 lag op de nominatie van de Limes als werelderfgoed en de regelgeving rondom de bescherming ervan, ligt de focus in het beleidskader op het beter beleefbaar en zichtbaar maken van de Limes en op kennis borgen en uitwisselen. Dit is in lijn met de verplichtingen als UNESCO Werelderfgoed: behouden en beschermen voor toekomstige generaties én het zichtbaar maken ervan via publieksbereik en educatie.

Vanwege deze veranderende rol van de NLS wordt een verhoging van de jaarlijkse bijdrage per provincie van € 95.000,- voorgesteld. Hierdoor wordt de jaarlijkse bijdrage € 275.000,- vanaf 2025 doorlopend in 2026 en 2027. Met genoemde verhoging van de jaarlijkse, provinciale bijdrage wordt de uitvoering van de taken van de werkgroepen Bescherming en Publiek en het opstellen van adviezen vanuit het Kwaliteitsteam NLS mogelijk gemaakt. Aangezien de werkzaamheden met betrekking tot publieksbereik en educatie in lijn liggen met die van de Erfgoedlijn Neder-Germaanse Limes, is het voorstel om bij de Begroting 2025 het budget voor de erfgoedlijnen te benutten voor de verhoging van de bijdrage aan de NLS en dit te herhalen in 2026 en 2027. Op deze manier wordt de inzet op publieksbereik en educatie tevens ingebed in het landelijke verhaal van de Neder-Germaanse Limes.

In de provincie Utrecht wordt de verhoging van de jaarlijkse provinciale bijdrage in 2025, 2026 en 2027 meegenomen bij de vaststelling van de nieuwe Erfgoedvisie. In de provincie Gelderland wordt de door de NLS gevraagde budgetverhoging opgenomen in de najaarsnota en verwerkt in de begroting 2025 van Provinciale Staten (PS) en wordt dit herhaald in 2026 en 2027.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 95.000,00 per jaar in 2025, 2026 en 2027
Programma	: Ambitie 4 – Een welvarend Zuid-Holland
Financiële risico's	: De verhoging wordt gedekt vanuit het budget Erfgoedlijnen in 2025, 2026 en 2027 waardoor er geen financiële risico's zijn.

Dekking vindt plaats door bij de Begroting 2025 bestaande middelen van beleidsprestatie 4.2.3 *Provinciale erfgoedlijnen zichtbaar en beleefbaar* te verschuiven naar beleidsprestatie 4.2.1 *Bescherming (Wereld)erfgoed in de omgeving*. De middelen worden hiermee gericht ingezet op het beschermen, benutten en beleven van het UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes.

Juridisch kader

Er is juridisch advies ingewonnen over de eventuele aanpassing in het kader van de recente wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De uitkomst van dat proces was dat er geen aanleiding is om de Centrumregeling aan te passen.

Zoals aangegeven onder 'Financieel en fiscaal kader' wordt bij de Begroting 2025 melding gemaakt van de verschuiving van middelen binnen het budget van de erfgoedlijnen in de vorm van een verhoging van de jaarlijkse provinciale bijdrage aan de NLS van de huidige € 180.000,- naar € 275.000,- met ingang van 2025 (een verhoging van € 95.000,-). Ook in 2026 en 2027 is dit de insteek.

2 Voorafgaande besluitvorming

De provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland wensten na inschrijving van de Neder-Germaanse Limes op de Werelderfgoedlijst gezamenlijk als siteholder (locatiebeheerder) op te treden voor het Werelderfgoed, zodanig dat de uitzonderlijke universele waarde ervan behouden blijft en uitgedragen wordt. De samenwerking kreeg vorm in de Centrumregeling Limesamenwerking UNESCO Werelderfgoed (<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR657404/1>). Deze centrumregeling biedt continuïteit voor wat betreft bestuurlijk commitment en financiën. De Centrumregeling geldt voor onbepaalde tijd en uittreding is in ieder geval tot en met 2027 niet mogelijk. Afgesproken is dat de regeling voor eind 2023 wordt geëvalueerd en dat de uitkomst daarvan wordt voorgelegd aan de colleges van Gedeputeerde Staten.

3 Proces

De huidige interprovinciale samenwerking binnen de NLS zal worden voortgezet zoals vastgelegd in de Centrumregeling en het beleidskader.

4 Participatie en rolneming

Intensivering van de huidige samenwerking binnen de NLS leidt tot een vergroting van de internationale betekenis en bekendheid van het UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes. Voorbeelden hiervan zijn de huidige samenwerking met de Duitse partners in de deelstaten Rijnland Palts en Noord Rijn Westfalen (inclusief het opstellen van een quick scan Europese fondsenwerving), de afronding van het Straits project 'Bridging the North Sea' over Romeins archeologisch onderzoek en publieksbereik in de kustzones rondom de Noordzee eind 2024 en de kansen voor aansluiting vanuit genoemde internationale netwerken bij het Interreg netwerk 'Virtual and Smart Cultural Tourism'.

Naast genoemde internationale samenwerking rondom de Limes, is er sprake van actieve participatie met gemeenten, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, universiteiten en bedrijven in de erfgoedlijn Neder-Germaanse Limes.

5 Communicatiestrategie

Na besluitvorming in het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland wordt bijgevoegde brief aan de NLS verzonden.